

СИЛАБУС

ПЕДАГОГІЧНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

1. ПЕДАГОГІЧНА ТА ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ ВИВЧАЄ:

- методологічні основи педагогічної та вікової психології
- специфіку мінливості психіки на кожному віковому етапі розвитку людини;
- методичний арсенал психологічних методів діагностики, корекції та засобів допомоги особистості в контексті гуманістичної парадигми та школи вікової психології.

А. Короткий опис змісту дисципліни

Методика вивчення дисципліни ґрунтується на єдності проблемних лекцій, практичних і семінарських занять, що передбачають розв'язання типових ситуаційних завдань, самостійної роботи студентів, групових та індивідуальних консультацій.

Важливою складовою дисципліни є вивчення основних понять, закономірностей та особливостей чутливих періодів особистості в процесі психічного розвитку особистості в контексті гуманістичної парадигми та сучасних вітчизняних та зарубіжних шкіл вікової та педагогічної психології;

У заключній частині дисципліни наголошується на самостійній побудові програм тренінгових занять з урахуванням особливостей відповідно до існуючих практичних запитів.

Детальна інформація щодо змісту тем дисципліни подана у Робочій програмі дисципліни, яка є доступною на KNUTEOnedrive чи на кафедрі психології (Н-407).

Дисципліна спрямована на здобуття таких компетентностей

- **Інтегральна компетентність:** здатність орієнтуватись в спектрі проблеми методів педагогічної і вікової психології для розвитку професійних умінь і навичок на різних етапах онтогенезу особистості.

Загальні компетентності (ЗК):	Фахові компетентності (ЗК):
ЗК 1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК 2.Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях професійної діяльності;	ФК 3. Знання основних понять організаційної психології, психології управління, психології торгівлі, економічної психології,

<p>ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності психолога;</p> <p>ЗК 4. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;</p> <p>ЗК 5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;</p> <p>ЗК 6. Здатність бути критичним і самокритичним;</p> <p>ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення;</p> <p>ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);</p> <p>ЗК 10. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;</p> <p>ЗК 11. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);</p> <p>ЗК 12. Знання та розуміння про захищеність життя і діяльності особистості, суспільства і життєвого середовища від небезпечних факторів природного і штучного характеру</p>	<p>конфліктології та інших галузей психології.</p> <p>ФК 6. Вміння досліджувати соціально-психологічні явища і впроваджувати методи психологічного забезпечення професійної діяльності в організації;</p> <p>ФК 14. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку;</p>
Програмні результати навчання	за освітньою програмою (ПР)
ПР 7	<p>Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки</p>
ПР 12	<p>Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.</p>
ПР 13	<p>Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.</p>
ПР 15	<p>Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку</p>
ПР 17	<p>Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати</p>

Пререквізити: вважаю за непотрібну інформацію, адже в КНТЕУ певні вибіркові дисципліни передбачаються у певних семестрах у навчальних планах, тому для студентів ця інформація другорядна.

Обсяг:

• для студентів ступеня вищої освіти «бакалавр» – 6 кредитів/180 годин лекцій (42 години), практичних та семінарських (28 годин), 110 годин (самостійної роботи).

Мова викладання: українська (частина літератури англійською мовою).

Критерії оцінювання:

Згідно з наказом від 16.09.2019 р. Про введення в дію постанови Вченої ради КНТЕУ «Про затвердження Положення про оцінювання результатів навчання студентів і аспірантів (нова редакція)» та діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- підсумковий.

Поточний контроль знань включає:

• оцінку за виконання лабораторних робіт змістовного модулю на лабораторних заняттях.

Підсумковий контроль знань включає:

• зведення результатів роботи студентів за змістовним модулем поточного контролю та отримання (неотримання) допуску до екзамену. До екзамену кожний студент має підготувати робочі матеріали (конспекти лекцій і лабораторних занять; план курсової роботи; матеріали опрацьованих тестових методик) та підготуватися до екзамену, що проводиться у письмовій формі.

Якщо протягом семестру студент отримав менш ніж 60 балів, він повинен до останнього підсумкового заняття самостійно вивчити передбачені програмою дисципліни теми, письмово відповісти на питання для самоконтролю за рекомендованою викладачем (під час індивідуально-консультативної роботи) навчально-методичною літературою та скласти екзамен.

Підсумкова оцінка з дисципліни «Педагогічна та вікова психологія» вираховується за 100-баловою шкалою КНТЕУ як середнє арифметичне модульного контролю та екзамену.

Форми поточного контролю: письмова перевірка звіту самостійної роботи (13×5 =65 балів), складання тренінгової програми (25 балів), контрольна робота (10 балів).

Форми підсумкового контролю: письмовий іспит – 100 балів (в т.ч. теоретичне питання – 30 балів, ситуаційне завдання (20×2 = 40 балів), тестування – 30 балів).

Навчально-методичне забезпечення: матеріали для підготовки до лекцій, лекційні матеріали та презентації, завдання до лабораторних занять, додаткова рекомендована література знаходиться на KNUTEOnedrive (доступ для студентів відкривається на початку першої лекції).

Підготовка до лекцій та ознайомлення з додатковою літературою спрямовані на краще сприйняття лекційного матеріалу, повноцінне опанування дисципліни.

Рекомендована література (основні джерела):

1. *Корольчук М.С., Корольчук В.М., Миронець С.М., Тімченко О.В., Осьодло В.І., Ржевський Г.М., Зазимко О.В., Практична психологія / Навчальний посібник для студентів ВНЗ /* – К. : Київ. нац. торг. ун-т, 2016. – 739 с. (видання 2-ге, здано в типографію КНТЕУ)
2. *Психологія сімейних взаємин/ навч. посіб. для вищ. навч. закл. / авт. кол.: М. С. Корольчук, П. П. Криворучко, В. І. Осьодло та ін.;/ за ред. М. С. Корольчука - Київ : Ніка-центр, 2013. - 293 с.*
3. *Вікова психологія [Текст]: посібник для студ. вищ. навч. закладів / М. В. Савчин, Л. П. Василенко; М-во освіти і науки України. – Дрогобич: Відродження, 2014. - 287 с.*
4. *Поліщук В.М. /Вікова та педагогічна психологія / Навчальний посібник для студентів ВНЗ/ В.М. Поліщук. – Суми: Університетська книга, 2017. – 330 с.*

Рекомендована література (додаткові джерела):

1. *Вербицька Л.Ф. Родинне виховання та кризові стани в ранній юності / Л.Ф. Вербицька // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету: Збірник наукових праць. - К.: 2012. - № 4 (84). - С. 104-112 (фахове видання)*
2. *Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний, та постконфліктний період: метод. рек. / Н.П. Бочкор, Є.В. Дубровська, О.В.Залеська та ін. – Київ: МЖПЦ «Ла Страда-Україна», 2016. – 84 с.*

3. Адаптація дітей до навчання у школі в діяльності психологічної служби: методичні рекомендації / за наук. ред. В.Г. Панка – Електрон. дані. – Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2015. - 1 електрон. опт. диск (CD-ROM).

3. Кізь О.Б., Вихристюк О.М. Завдання шкільного психолога щодо роботи з батьками учнів // Духовність як основа консолідації суспільства. Аналітичні розробки наукових та практичних працівників. Том 16. – К., 2015, – С. 309-311.

5. Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції: Навчальний посібник. – Суми: Університетська книга, 2015. – 384с.

Перед початком вивчення дисципліни рекомендується ознайомитися з наступними веб-сайтами:

1. Етичний кодекс Української Спілки психотерапевтів / [Електронний ресурс] : <http://www.usp.lviv.ua>.

2. Етичні положення Європейської Асоціації психотерапевтів / [Електронний ресурс]: <http://www.psyter.org>.

3. Студентська електронна бібліотека "Читалка" [Електронний ресурс]: <http://chitalka.info/psy.html>.

** Курсивом виділено джерела, які знаходяться в бібліотеці КНТЕУ

Викладач:

Вербицька Людмила Федорівна

кандидат психологічних наук, доцент

доцент кафедри психології

E-mail: jussmin@gmail.com

Адреса: Київ, вул. Чигоріна, 57, ауд. Н-409

**СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ
(ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
		Всього год./кред.	із них			
			Лекції	Семінари та практичні	Самостійна робота	
1	Місце педагогічної та вікової психології в системі знань	9	2		8	О;П
2	Професійна компетентність педагога в контексті педагогічної діяльності. Особливості психологічної саморегуляції як засіб підвищення особистісної ефективності	11	2	2	8	О, РГ
3	Соціально-психологічна та моральна сутність навчання та самонавчання, виховання та самовиховання педагога	11	4	2	8	О, ТЗ; Е, ППЗСР
4	Вікова періодизація життєвого шляху людини . Психофізіологічний розвиток дитини у пренатальному періоді	11	4	4	8	О, ТЗ; ППЗСР
5	Особливості розвитку новонародженого. Психічний розвиток немовляти (до 1 року)	9	4	2	8	О, ТЗ; Е;
6.	Психологія раннього дитинства (1–3 років)	11	4	2	8	О, ТЗ; ППЗСР
7.	Психологія дошкільного дитинства (3 – 6 років)	11	4	4	8	О, ТЗ; РГ
8.	Психологія молодшого школяра (зрілого дитинства 6 - 12 років)	9	4	2	8	О, ТЗ; Е; ППЗСР
9.	Психологія підлітка (12–15 років)	11	4	4	8	О, ТЗ; ППЗСР
10.	Психологія ранньої і зрілої юності (15–20 рік)	9	4	2	8	ТЗ; Е; ППЗСР
11.	Психологія ранньої дорослості (21–40 років)	11	2	2	10	О, ТЗ; Е;
12.	Психологія середньої дорослості (40–60 років)	11	2	2	10	О, ППЗСР,
13.	Психологія пізньої дорослості (понад 60 років)	9	2		10	ППЗСР
	Разом	180/6	42	28	110	екзам

Скорочення:

опитування – О; корекційно-тренінгова програма – КТП; рол. гра –РГ, творче завдання – ТЗ; есе – Е; ППЗСР – письмова перевірка звіту сам.роботи; ПІ- інтерактивна презентація, Мк- модульний контроль.